

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 kwietnia 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że U. M. pobrała nienależnie świadczenia za okres od 01-12-2019 do 31-12-2019 w łącznej kwocie 2490,38 złotych z tytułu emerytury przysługującej M. M.. Tym samym, wnioskodawczyni zobowiązana była do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01-12-2019 do 31-12-2019 w kwocie 2490,38 złotych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że obowiązek zwrotu wskazanych należności obciąża skarżącą, gdyż nie była wskazana w decyzji organu rentowego jako osoba uprawniona do pobierania świadczeń.

(decyzja – k. 23 plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołanie od w/w decyzji wniosła U. M. zaskarżając ją w całości i wnosząc o jej uchylenie. W uzasadnieniu swego stanowiska wskazała, że z aktualnym ustawodawstwem i orzecznictwem, a także stanowiskiem ZUS zawartym na stronach internetowych kasy, rodzina zmarłego ma prawo do emerytury wypłaconej w miesiącu, w którym zmarł świadczeniobiorca. W razie śmierci emeryta lub rencisty wstrzymanie wypłaty świadczenia następuje od miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym nastąpił zgon. Ponadto uprawniony do świadczeń emerytalnych otrzymuje wypłatę pierwszych świadczeń w miesiącu następnym po miesiącu, w którym wydano decyzję o przyznaniu uprawnień emerytalnych na podstawie złożonego wniosku. W związku z tym płatność ta nie obejmuje bieżącego miesiąca. Tym samym, świadczenie wypłacone za miesiąc, w którym emeryt zmarł jest świadczeniem nienależnym i powinno zostać wypłacone w całości i nie może być uznane za świadczenie nienależne.

(odwołanie – k. 3-5)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu ZUS wskazał, że zaskarżona decyzja zapadła w następującym stanie faktycznym. Za miesiąc grudzień 2019 roku organ rentowy przekazał emeryturę na rachunek bankowy zmarłego w dniu 8 listopada 2019 M. M.. Następnie decyzją z dnia 4.02.2020 roku zobowiązano Bank Spółdzielczy Rzemiosła do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1.12.2019 do 31.12.2019 roku w kwocie 2490,38 złotych. Bank wniósł odwołanie od decyzji z dnia 4.02.2020 roku, w którym podniósł, że pełnomocnikiem do konta zmarłego M. M. była jego żona U. M., która pobrała środki w wysokości 2490,38 zł tytułem świadczenia za okres od 1.12.2019 do 31.12.2019 roku. Wobec powyższego decyzją z dnia 15.04.2020 roku stwierdzono nieważność decyzji z dnia 4.02.2015 roku.

(odpowiedź na odwołanie – k. 8-9)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

M. M., urodzony w dniu (...), zmarł w dniu 8 listopada 2019 roku. Był mężem U. M..

(okoliczności bezsporne, a ponadto odpis skrócony aktu zgonu – k. 1 plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

ZUS przekazał emeryturę za miesiąc grudzień 2019 roku na rachunek bankowy zmarłego M. M. w dniu 8 listopada 2019 roku.

(okoliczność bezsporna)

Ostatnia wpłata z ZUS na konto zmarłego M. M. miała miejsce w dniu 28 listopada 2019 roku.

(pismo – k. 23)

Decyzją z dnia 4 lutego 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że Bank Spółdzielczy Rzemiosła pobrał nienależne świadczenie za okres od 01-12-2019 do 31-12-2019 w łącznej kwocie 2490,38 złotych.

(decyzja – k. 12 plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W odwołaniu od w/w decyzji Bank podniósł, iż pełnomocnikiem do konta zmarłego M. M. była jego żona U. M., która pobrała środki w wysokości 2490,38 złotych tytułem świadczenia za okres od 1 grudnia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku.

(odwołanie – k. 17-17 verte plik III załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 15 kwietnia 2020 roku organ rentowy po rozpoznaniu w/w odwołania stwierdził nieważność decyzji z dnia 4 lutego 2020 roku.

(decyzja – k. 26-26 verte plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 15 kwietnia 2020 roku organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

(decyzja – k. 23 plik I załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, w tym na podstawie powołanych dokumentów znajdujących się w aktach ZUS oraz aktach sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2020.0.53 t.j., dalej ustawa emerytalna), osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Zgodnie z ust. 2 w/w przepisu, za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się również świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu (ust. 3).

Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5 (ust.4).

Kwoty nienależnie pobranych świadczeń w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 104 ust. 1, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż 1 rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ rentowy o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach - za okres nie dłuższy niż 3 lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji (ust.5).

Organ rentowy może odstąpić od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, zmniejszyć wysokość potrąceń, ustaloną zgodnie z art. 140 ust. 4 pkt 1, lub zawiesić dokonywanie tych potrąceń na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności (ust. 6).

Zgodnie z art. 101 pkt 2 ustawy emerytalnej, prawo do świadczeń ustaje ze śmiercią osoby uprawnionej, zaś art. 136a ust. 2 ustawy emerytalnej przewiduje, że w razie śmierci emeryta lub rencisty wstrzymanie wypłaty świadczenia następuje od miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zmarł emeryt lub rencista.

Bezspornym w przedmiotowej sprawie było, iż M. M. zmarł w dniu 8 listopada 2019 roku. Wskazać należy, iż w decyzji z dnia 4 lutego 2020 roku organ rentowy stwierdził, że to Bank Spółdzielczy Rzemiosła pobrał nienależne świadczenie za okres od 01-12-2019 do 31-12-2019 w łącznej kwocie 2490,38 złotych. Z kolei w odwołaniu od wskazanej decyzji Bank wskazał, że pełnomocnikiem do konta zmarłego M. M. była jego żona U. M., która pobrała środki w wysokości 2490,38 złotych tytułem świadczenia za okres od 1 grudnia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku. Tym samym, ZUS w decyzji z dnia 15 kwietnia 2020 stwierdził nieważność decyzji z dnia 4 lutego 2020 roku, a następnie wydał zaskarżoną decyzję.

Biorąc pod uwagę powyższe, tutejszy Sąd doszedł do przekonania, iż skarżąca zrealizowała przesłanki określone w art. 138 ustawy emerytalnej, a zwłaszcza te wskazane w ust. 3 ustawy emerytalnej. Stąd można przypisać jej przymiot nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 grudnia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku w kwocie 2490,38 złotych. Sporna kwota stanowi emeryturę za miesiąc grudzień 2019 roku. Nie ulega wątpliwości, że w miesiącu grudniu 2019 roku M. M. nie żył bowiem zmarł w dniu 8 listopada 2019 roku. Kwota została pobrana w dniu 28 listopada 2019 roku, blisko 3 tygodnie po śmierci M. M. .

Pełnomocnictwo do odbioru emerytury wygasa - zgodnie z art. 101 § 2 k.c. - z chwilą śmierci mocodawcy. Pobranie po tej dacie przez osobę upoważnioną świadczenia przysługującego ubezpieczonemu stanowi świadczenie nienależnie pobrane w rozumieniu art. 138 ust. 3 w zw. z ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17 listopada 2015 r., III AUa 953/15, LEX nr 1950578, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 maja 2009 r. ,III AUa 484/09, LEX nr 1133936).

W tym stanie rzeczy odwołanie wnioskodawczyni, jako niezasadne podlegało oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.